

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым
Министрлігі

Ахмет Байтұрсынов
атындағы
Қостанай мемлекеттік
университеті

Министерство образования
и науки Республики
Казахстан

Костанайский
государственный
университет имени
Ахмета Байтурсынова

Байтұрсынов оқулары

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛДАРЫ

Байтурсыновские Чтения

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

Baitursynov readings

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND RESEARCH CONFERENCE
CONTENT

EXPO 2017
• Future Energy

1-інші бөлім

Сәуір, 2017

Редакциялық кеңес:

техника ғылымдарының докторы, профессор **Валиев Х.Х.**, ветеринария ғылымдарының докторы, профессор **Наметов А.М.**, педагогика ғылымдарының докторы, профессор **Ким А.П.**, филология ғылымдарының докторы **Әбсадықов А.А.**, техника ғылымдарының докторы **Кушнир В.Г.**, философия ғылымдарының докторы, профессор **Колдыбаев С.А.**, экономика ғылымдарының докторы, профессор **Жиентаев С.М.**, тарих ғылымдарының докторы **Айтмұхамбетов А.А.**, ауыл шаруашылық ғылымдарының докторы, профессор **Найманов Д.К.**, ветеринария ғылымдарының докторы, профессор **Тегза А.А.**, доцент, философия докторы (PhD) **Иззет Акса**, доцент, философия докторы (PhD) **Ридван Кизилқайя**, профессор, философия докторы (PhD) **Марио Джорджи**, профессор, философия докторы (PhD) **Мехмет Одабас**, доцент, философия докторы (PhD) **Галия Замаратская** = Редакциялық кеңес: доктор техникалық ғылымдарының докторы, профессор **Валиев Х.Х.**, доктор ветеринарных наук, профессор **Наметов А.М.**, доктор педагогических наук, профессор **Ким Н.П.**, доктор филологических наук **Абсадықов А.А.**, доктор технических наук, **Кушнир В.Г.**, доктор философских наук, профессор **Колдыбаев С.А.**, доктор экономических наук, профессор **Жиентаев С.М.**, доктор исторических наук, **Айтмұхамбетов А.А.**, доктор сельскохозяйственных наук, профессор **Найманов Д.К.**, доктор ветеринарных наук, профессор **Тегза А.А.**, доцент, доктор философии (PhD) **Иззет Акса**, доцент, доктор философии (PhD) **Ридван Кизилқайя**, профессор, доктор философии (PhD) **Марио Джорджи**, профессор, доктор философии (PhD) **Мехмет Одабас**, доцент, доктор философии (PhD) **Галия Замаратская** = Editorial board : Doctor of Technical Sciences, Professor **Valiyev Kh.Kh.**, Doctor of Veterinary Sciences, Professor **Nametov A.M.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor **Kim N.P.**, Doctor of Pedagogical Sciences **Absadykov A.A.**, Doctor of Technical Sciences **Kushnir V.G.**, Doctor of Philosophy, Professor **Koldybayev S.A.**, Doctor of Economical Sciences, Professor **Zhientayev S.M.**, Doctor of Historical Sciences **Aimukhambetov A.A.**, Doctor of Agricultural Sciences, Professor **Naimanov D.K.**, Doctor of Veterinaty Sciences, Professor **Tegza A.A.**, Associated Professor, PhD **Izzet Akca**, Associated Professor, PhD **Ridvan Kizilkaya**, Professor, PhD **Mario Giorgi**, Professor, PhD **Mekhmeh Odabas**, Associated Professor, PhD **Galia Zamaratskaia**

Б 20 «Байтұрсынов оқулары - 2017».....бөлім- «Елдің технологиялық модернизациясы мен жаһандық бәсекелестігі жылдамдатудағы ғылым мен тәжірибенің үлесі» тақырыбында А.Байтұрсыновтың 145 жылдығына арналған, 2017 жылдың 21 сәуіріндегі Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары - қазақша, орысша, ағылшынша = «Байтұрсыновские чтения - 2017» на тему «Наука и практика для ускоренной технологической модернизации и глобальной конкурентоспособности страны», посвященной 145-летию Ахмета Байтұрсынова: Материалы международной научно-практической конференции 21 апреля 2017 года – на казахском, русском, английском языках = «Baitursynov Readings - 2017» -part 1 - on the topic: «Science and practice for the acceleration of development and global competitiveness of the country», devoted to 145th Anniversary of Akhmet Baitursynov . Content of the International Scientific and Research Conference, the 21st of April, 2017 - in Kazakh, Russian and English.

ISBN 978-601-7387-63-1

«Елдің технологиялық модернизациясы мен жаһандық бәсекелестігін жылдамдатудағы ғылым мен тәжірибенің үлесі» тақырыбында А.Байтұрсыновтың 145 жылдығына арналған, 2017 жылдың 21 сәуіріндегі Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары ұсынылған.

Жиынақта қазіргі мемлекет пен қоғам дамуының қоғамдық - әлеуметтік, құқықтық және саяси аспектілері, гуманитарлық ғылымдардың басымдық берілетін бағыттары, жаһандану жағдайындағы Қазақстан экономикасының ғылыми-технологиялық дамуы және құрылымдық модернизациясы, мал шаруашылық технологиясы және ветеринария дамуының жетістіктері мен болашағы, сонымен бірге ауыл шаруашылығы, жаратылыстану, инженерлік және апаратық ғылымдардың стратегиялық даму бағыттары бойынша ғылыми мақалалар ұсынылған.

Жиынақтың материалдары ғалымдар мен жоғары оқу орындарының оқытушыларына, магистранттар мен студенттерге пайдалы болуы мүмкін= В данном сборнике представлены материалы Международной научно-практической конференции «Байтұрсыновские чтения - 2017» на тему: «Наука и практика для ускоренной технологической модернизации и глобальной конкурентоспособности страны» посвященной 145-летию Ахмета Байтұрсынова: Материалы международной научно-практической конференции 21 апреля 2017 года в Костанайском государственном университете имени А.Байтұрсынова.

В сборнике представлены научные статьи по общественно-социальным, правовым и политическим аспектам развития современного государства и общества, приоритетным направлениям развития гуманитарных наук, структурной модернизации и научно-технологическом развитии экономики Казахстана в условиях глобализации, достижениям и перспективам развития ветеринарии и технологии животноводства, а также по стратегическим направлениям развития сельскохозяйственных, естественных, инженерных и информационных наук.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям высших учебных заведений, магистрантам и студентам. = The digest includes materials of the International Scientific and Research Conference "Baitursynov Readings - 2017" on the following topic: "Science and practice for the acceleration of development and global competitiveness of the country", devoted to 145th Anniversary of Akhmet Baitursynov, that took place on 21st of April, 2017 in A. Baitursynov Kostanay State University.

The digest includes scientific articles on social, legal and political aspects of development of modern state, society, priority directions of humanitarian sciences, structural modernization, scientific and technological development of the economy of Kazakhstan in conditions of globalization, achievements and possibilities in development of veterinary and technology of cattle breeding, as well as on strategic directions of development of agricultural, natural, engineering and information sciences.

Materials of the digest may appeal to scientists, academicians, students, master students.

ӘОЖ 001:378 (063)

КБЖ 72+74.58

Авторлардың пікірі редакциялық кеңес көзқарасына сәйкес болмауы мүмкін. Қолжазбалар рецензияланбайды және қайтарылмайды. Тапсырылған материалдар үшін жауапкершілік авторларға жүктелген. Материалдарды қайта басып шығаруда конференция материалдарына сілтеме жасау міндетті. = Мнение авторов не всегда отражает точку зрения редакции. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. За достоверность предоставленных материалов ответственность несет автор. При перепечатке материалов ссылка на журнал обязательна. = Opinions of authors may not always coincide with the opinions of editors. Manuscripts are not censored or recalled. Authors are responsible for the adequacy of the information provided. If reprinting of the content is to take place, a reference to the conference content is obligatory.

ISBN 978-601-7387-63-1

**ЗАҒ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ:
ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ ӨЗГЕРІСТЕР, ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН КҮРКЕС
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЮРИДИЧЕСКОЙ НАУКИ:
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ, БЕЗОПАСНОСТЬ И БОРЬБА С КОРРУПЦИЕЙ**

Таким образом, можно с полным на то основанием утверждать, что современные тенденции совершенствования механизмов защиты прав интеллектуальной собственности в сети Интернет лежат в области комплексного применения технологических и правовых инструментов.

Литература:

- 1 **Гражданский кодекс Республики Казахстан** от 13 июля 1999 г. (с изменениями и дополнениями по состоянию на 26.07.2016 г.)
- 2 **Об авторском праве и смежных правах:** Закон Республики Казахстан от 10.06.1996 № 6 (по состоянию на 01.01.2016 г.)
- 3 **Интеллектуальная собственность:** правовое регулирование, проблемы и перспективы (круглый стол) // Законодательство. – 2012. – № 3. – С. 16–17.
- 4 **Гульбин, Ю. Охраняем ли Интернет?** [Текст] / Ю. Гульбин // **Интеллектуальная собственность. Авторское право и смежные права.** – 2013. – № 9. – С. 91 – 92.
- 5 **Договор о Евразийском экономическом союзе** (Подписан в г. Астане 29.05.2014) (ред. от 08.05.2015)
- 6 **Закон Республики Казахстан** от 12.01.2012 N 537-IV ЗРК "О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам интеллектуальной собственности"
- 7 **Рожкова, М. А. «Триада» интеллектуальных прав: верен ли законодательный подход?** [Электронный ресурс] / М. А. Рожкова // Журнал суда по интеллектуальным правам. – URL: <http://ipcmagazine.ru/legal-issues/triad-of-intellectual-property-rights-if-the-legislative-approach-is-correct>.
- 8 **Орешин, Е. И. Эффективные методы защиты авторских и смежных прав в Интернете** [Электронный ресурс] / Е. И. Орешин // Журнал суда по интеллектуальным правам. – URL: <http://ipcmagazine.ru/legal-issues/effective-ways-of-protection-of-copyright-and-related-rights-on-the-internet>.

УДК 341.1

**ҚАЗАҚСТАН МЕН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ ЗАҢНАМАСЫНДАҒЫ
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ КҮРЕСТЕГІ ТӘЖІРИБЕ**

Жумабаева А.М. - А.Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университеті заң факультетінің мемлекет және құқық теориясы кафедрасының аға оқытушысы

Мақалада сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестегі әлемдік тәжірибені зерттей, талдай отырып, осы құбылысқа тән себептік-кешендік факторларды, оған қарсы қолданылатын халықаралық-құқықтық құралдар қарастырылған.

Негізгі ұғымдар: сыбайлас жемқорлық, халықаралық декларация, халықаралық конвенция, жемқорлықпен күрес.

Бүгінгі таңда елімізде ең өзекті болып отырған мәселе – сыбайлас жемқорлық. Ең алдыменен «сыбайлас-жемқорлық деген не?» деген сауал туындайды. Яғни, «сыбайлас-жемқорлық» деген «параға сатып алу», «пара» ретінде, «corruptio» деген латын сөзін алып, анықтауға мүмкіндік береді. Рим құқығында сондай-ақ «cogumprige» түсінік болған, ол жалпы сезбен айтқанда «сындыру, бүлдіру, бұзу, зақымдау, жалғандау, параға сатып алу» деген түсінік берген де, құқыққа қарсы іс-әрекетті білдірген. Орыс тілінің түсіндірме сөздігі сыбайлас-жемқорлықты пара беріп сатып алу, лауазымды адамдардың, саяси қайраткерлердің сатқындығы ретінде сипаттайды.

Мыңжылдықтар тоғысындағы тарихы тереңнен бастау алатын сыбайлас жемқорлық, бүгінде бүкіл әлем қауымдастығына қауіп төндіріп отырғаны да баршамызға айғақ нәрсе. Қазақстан елі, өз кезегінде тәуелсіздік алған кезден бастап сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті мемлекеттің бірінші кезектегі міндеті етіп қойып, мәселені күн тәртібіне жиі шығаратындардың бірі болып келеді.

Жалпы дүниежүзінде жемқорлық әлемдік масштабтарға ие болды. Сыбайлас жемқорлық мәселесін шешуге БҰҰ, Еуропа Одағы, Еуропа Кеңесі, Америка мемлекеттерінің ұйымы, сонымен қатар, Экономикалық ынтымақтастық және Даму Ұйымы қосылады. Тарихи дамудың қазіргі кезеңінде жемқорлықтың трансұлттылығы бүкіл қоғамдастық қауіпсіздігі үшін төндіретін қауіпті бейтараптандыру үшін халықаралық деңгейде жаһандық шаралар қабылдауды талап етеді. Халықаралық жемқорлыққа қарсы мыналарға бағытталған құқықтық, саяси, ұйымдастырушы шаралар кешені ретінде стратегия

қажет: 1) қоғамдық жемқорлыққа қарсы көзқарас қалыптастыру; 2) жемқорлықтың зияны туралы хабардарлықты көтеру; 3) жемқорлық құқық бұзушылықтарды сыныптаудың халықаралық стандарттарын қамтамасыз ету, заң құзыреті әділет параметрлерін унификациялау; 4) жемқорлық әрекеттерді айқындау мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін оның алдымен қаржы саласында ашықтық атмосферасын жасау [1].

Жоғарыда көрсетілген мақсаттарға жетуде сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат әр түрлі халықаралық ұйымдардың халықаралық -құқықтық актілеріне бағытталған. Бұл кеселмен күрес, тек мемлекет ішінде ғана емес, сонымен қатар халықаралық деңгейде жүргізіліп келеді. Соның бір ретінде жемқорлық мәселесіне Біріккен Ұлттар Ұйымы үлкен көңіл бөліп келетіндігінде. Халықаралық көлемде шыққан құжаттардың бірі - БҰҰ-ның 1996 жылғы 16 желтоқсандағы «Халықаралық коммерциялық мәмілелер жасаған кездегі сатып алушылық пен сыбайлас жемқорлықпен күрес» Декларациясы және БҰҰ-ның Бас Ассамблеясының 1975 жылғы 15 желтоқсандағы 3514 Резолюциясы айыптағандай трансұлттық және басқа корпорациялар, олардың делдалдары, заң бұзушы тараптар және оларды қолдайтын топтар, парадан бастап сыбайлас жемқорлықтың барлық түрін айыптайды.

Сыбайлас жемқорлық мәселесіне көңіл бөле отырып, БҰҰ осы сфераға қатысты тиісті құжаттарды қабылдайды. 1990 жылы «Мемлекеттік басқару сферасындағы сыбайлас жемқорлық» арнаулы резолюциясы қабылданды. 1996 жылы сыбайлас жемқорлықтың халықаралық аспектісімен байланысты, әсіресе халықаралық экономикалық әрекетке қатысты мәселелерге мұқият қарауға шақырған «Сыбайлас жемқорлықпен күрес» резолюциясы жарық көрді. Осыған байланысты БҰҰ «Халықаралық коммерциялық ұйымдарда парақорлық және сыбайлас жемқорлықпен күрес туралы» декларациясы 1996 жылы шықты. Лауазымды тұлғалардың қағидаларын қарастыратын «Мемлекеттік лауазымды тұлғалардың тәртібінің халықаралық Кодексі» қабылданды. Осы акт қызметкерлер мен лауазымды тұлғалардың қоғам мүддесіне адал, тиімді жұмысқа, тазылыққа талпынуға шақырады. Қызметкер өз мүддесін көздейтін істерге қатыспауы тиіс.

Кез келген еркениетті қоғам үшін жемқорлыққа қарсы әрекет ету – ең маңызды мәселелердің бірі. Жемқорлық мемлекетті ішінен ірітіп-шірітеді, елдің қол жеткізген жетістіктерін жоққа шығарады. Қазақстанның мемлекеттік саясатының басты басымдықтарының бірі осы бір қасіретпен, әсіресе мемлекеттік қызмет саласында күрес болуы кездейсоқтық емес. Өйткені, билік органдарының жемқорлыққа шалдығуы мемлекеттің экономикалық және әлеуметтік үдерістерді реттеуші ретіндегі роліне әлсіреуіне, қоғамда қылмыс деңгейінің жоғарылауына әкеліп соғады. Нәтижесінде құқықтар еркіндікті қорғаудағы мемлекет қабілетіне азаматтардың сенімі жоғалады. Жемқорлық, әлеуметтік құқықтық құбылыс ретінде қоғамның рухани және құқықтық мәдениетімен тығыз байланысты. Ел шімірлер қабылдау барысындағы мемлекеттік органдардағы лауазымды тұлғалардың әділдігі мен тәуелсіздігі – жемқорлықтың алдын алу мен оны болдырмаудың маңызды шараларының бірі.

Осылайша, БҰҰ жемқорлық мәселесінің халықаралық сипатын мойындады және осы құбылыстың алдын кесудің жалпы мақұлданған әдістер мен тәсілдерін табуға тырысады. БҰҰ бойынша жемқорлықпен күресу - жемқорлықтың алдын-алудың мемлекеттердің міндеті деп есептейді.

Ал, біздің елімізде сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес 1998 жылғы 2 шілдеде «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Заң қабылданғаннан кейін белгілі дәрежедегі іс-қимылға көшті. Осы заңға сәйкес сыбайлас жемқорлықтың түрлі керіністерінің алдын алу шаралары және жою туралы бөліктері, елдің барлық заң базасын елеулі өзгерістерге ұшыратты [2].

Аталған заңның негізіне БҰҰ және ТМД-ның Парламентаралық ассамблеясының аясындағы халықаралық ұйымдар әзірлеген модельді актілер алынған. Заңның мақсаттары: Қазақстанның 2008 жылға дейінгі даму стратегиясының негізгі ережелерін жүзеге асыру; ел азаматтарының құқықтары мен бостандықтарын, қоғамдық мүдделерді қорғау. Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету; сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылықтың алдын алу, анықтау және олардың жолын кесу және қылмысты ашу, олардың зардаптарын жою және кінәлілерді жауапқа тарту арқылы мемлекеттік органдардың, мемлекеттік міндеттерді атқаратын лауазымды және өзге де тұлғалардың, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдардың тиімді қызметін қамтамасыз ету [3].

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тиімді іс-қимылдың алдын алу бойынша жұмысты күшейту қажеттігінен, өзін елінің патриотымын деп санайтын әрбір азамат өзіне «сыбайлас жемқорлық туралы көп айтылатынын ескере отырып, осыған менің қатысым жоқ па? - деген сауалды қойып жауабын іздесе, қателігін тауып, оны жойса біраз мәселе өзгерер еді. Осы орайда адамдардың сыбайлас жемқорлыққа көзқарасын түбегейлі өзгерту маңызды, қоғам үшін күрделі және күрделі проблеманы шешуден ешкім тыс қалмауы қажет. Өйткені оған елдің болашағы ғана емес, әрқайсымыздың тағдырымыз да байланысты. Мемлекеттік қызмет саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2015 жылғы 18 қарашада қабылданып және 2016 жылдың 1 қаңтарынан қолданысқа енгізілген жаңа заңмен қаралған. Бұл заң сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейді және Қазақстанның сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын жүзеге асыруға бағытталған.

Осы заңмен мемлекеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің қызметін үйлестіретін тиісті уәкілетті орган анықталды. Бұл – мемлекеттік органдар, квазимемлекеттік сектор субъектілері, қоғамдық бірлестіктер және басқа да жеке және заңды тұлғалар болып табылады. Осылайша сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру сияқты сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың жаңа институттары енгізілді.

Барлық деңгейде жемқорлықпен күресті ұйымдастыру, жемқорлық көріністеріне қолайлы жағдайлар аясын барынша тарылту, жемқорлық әрекеттерін әшкерелеу мен мұндай әрекеттер үшін жауапқа тарту мүмкіндіктерін кеңейту, жемқорлықтың кез келген көрінісіне қоғамдық төзімсіздікті қалыптастыруды қамтитын сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекеттік саясатты қалыптастыру және оны іске асыру мәселелеріне бағытталуы осы заң жобасының ерекшелігі болып табылады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша алдағы уақытта атқарылатын жұмыстар онымен күресу тәсілдерін күшейтуге, одан әрі жүйелендіруге және жетілдіруге негізделетін болады. Бұл ретте, қоғамды сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметке кеңінен тарту міндеті айрықша басымдыққа ие болады. Ұлттық ерекшеліктерді ескере және халықаралық озық тәжірибені назарға ала отырып, «сыбайлас жемқорлықсыз болашақ» жолындағы біздің кезекті қадамымыз сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және қоғаммен әріптестік орнату болып табылады.

Сыбайлас жемқорлықпен күресудің халықаралық құралдарын талдай келсек, біз осы қызметті негізгі ісі деп есептейтін «Transparency International» (TI) ірі ықпалды халықаралық ұйымды кеңілден тыс қалдыра алмаймыз. TI өзінің басты міндеті ретінде сыбайлас жемқорлықтың таратылуын және әмір сүруін жоятын ортаны құру деп белгілейді [4].

Бұл ұйым осы мәселені жыл сайынғы сыбайлас жемқорлықты қабылдау Индексі (СЖҚИ) атты басылым арқылы жұртшылыққа танытып отырады. Қазақстанда, сол сияқты басқа да көптеген елдерде осы ұйымның аймақтық бөлімшелері жұмыс істейді. TI мамандары жасаған СЖҚИ – бұл әр түрлі елдердегі сыбайлас жемқорлықтың салыстырмалы бағасын беріп отыратын кең көлемдегі зерттеу. Бұл тар көлемде мамандырылған, мемлекеттерде жемқорлықтың жиынтық деңгейі бойынша саралауын қамтамасыз ететін интегралды индекс, яғни сыбайлас жемқорлықтың барлық түрі мен нысандарын қарастырады. СЖҚИ 1995 жылдан бастап әлемнің көптеген елдерінде тәуелсіз деп аталатын институттар арқылы жүргізілген әр түрлі зерттеулер мәліметтеріне жасалған талдауды негізге алады. Осы индекстің күрделі рәсімдері арқылы шығуына қарамастан, мұның субъектілілігі тәжірибелілікпен шамада көрінеді.¹ Біріншіден, «қабылдау» терминінің өзі өзінің болмысы бойынша объективті бола алмайды, бір оқиғаны әр түрлі адамдардың қабылдауы, әр түрлі жағдайларда мүлде басқа мағынада болуы мүмкін. Екіншіден, әр елдің қолданып жүрген заңдарында сыбайлас жемқорлықтың анықтамасы алуан түрлі, сондықтан құбылыстың өзін басқа мағынада түсінуге өкпе табады. Үшіншіден, мемлекеттік статистикалық мәліметтер сыбайлас жемқорлықпен күресудің арқынына тәуелді – ол қаншалықты қарқынды болса, соншалықты сыбайлас жемқорлық жағдайлары көбірек тіркеледі.

СЖҚИ есептеп шығаруда тағы бір қиыншылық қаралатын мәселелерді қабылдауда БАҚ ықпалын есептеу мүмкіндігінің болмауына тіреледі. Кейбір елдерде сыбайлас жемқорлықты қабылдауда БАҚ ықпалы шешуші болуы мүмкін.

Осылайша, TI сыбайлас жемқорлықты бағалаудың барлық әдіснамасын тек статистикалық талдау ғана анықтайды. Ал сонда, CPI және BPI индекстерінің мәні сарапшылар пікіртерінен алынған мәліметтермен айналы әрекет жасау нәтижесі болып отыр.

Қорытындылай келе, егер ұлттық сыбайлас жемқорлық нақты бір елдегі жалпы проблемалардың алдында болуына себеп болса, халықаралық өзара әрекеттен туындаған сыбайлас жемқорлық осы өзара әрекеттердің толық жетілмегеніне байланысты. Сондықтан өзара әрекет ету тетігін жетілдіруге бағытталған күш қолдану қажет. Сонымен қатар сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жемісті нәтиже беру үшін мынадай ұсыныстар ескерілуі тиіс:

1. жемқорлыққа қатысты азаматтардың адами ұстанымын қалыптастыру;
2. құқық қорғау органдары қызметкерлерінің кәсіби біліктілігін арттыру;
3. мемлекеттік қызметшілердің ар-ождан ұстанымы олардың мәртебесіне сай болуы;
4. мемлекеттік қызметкерлердің табысын және олардың заңға сәйкестігіне шынайы бақылау жүргізу;
5. қылмыстық жолмен тапқан пайда мен мүлікті тәркілеудің тиімді тәртібін енгізу;
6. мемлекеттік билік және басқару органдарында жемқорлыққа қарсы әрекет ету мақсатында қоғам мен мемлекет осы мемлекеттік қызметшілерге беретін жеңілдіктерді заңда нақты белгілеу.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1 Турсынбаев Д. Причины и условия, порождающие коррупцию в Республике Казахстан. Семидека. - №2. 2008. – С. - 13-15.

- 2 Алауханов Е. Сыбайлас жемқорлықпен күресудің проблемалары. //Заң. №2 2008. – Б 25-29.
3 Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» 1998 ж. 2 шілдедегі №267 - 1 Заңы. //Казахстанская правда. - 1998 ж. 9 шілдедегі. - №132.
4 Дональд Баузер. Коррупция в Казахстане. //Материалы международной научно-практической конференции. Астана, 1999. – С.67.

УДК 343.347(574)

ТРАНСПЛАНТАЦИЯ ОРГАНОВ ИЛИ «ПОДАРИ ЖИЗНЬ- НУЖДАЮЩЕМУСЯ»

*Зиннатулина А.Ф. - студентка 2 курса юридического факультета КГУ им.А.Байтұрсынова
Аралбаев С. С. - ст.преподаватель КГУ им.А.Байтұрсынова кафедры уголовного права и
процесса*

Статья посвящена некоторым проблемным вопросам, связанным с трансплантацией органов и тканей человека. В публикации содержится информация о том, как осуществляется порядок и условия пересадки органов на легальной основе в других странах. Обоснована необходимость принятия мер, которые возможно помогли бы искоренить черный рынок по продаже органов. В качестве возможных вариантов изменения сложившейся ситуации предлагаются такие направления деятельности как: волонтерство, акции, поддерживающие доноров, агитация и максимальное использование возможностей средств массовой информации.

Ключевые слова: донорство, трансплантация органов, торговля органами, жизнь, изъятие тканей, легальная продажа.

Трансплантация органов на сегодняшний день является одной из самых актуальных тем во всем мире. Исключением не является и Казахстан. Трансплантация органов включает в себя широкий спектр процедур и охватывает самые различные формы. Она начинается с переливания крови, то есть с перенесения жидкой ткани, переходит затем к пересадке частей двойных органов и завершается пересадкой печени или сердца.

Трансплантология в связи с ее непосредственной связью с правом человека на охрану здоровья и жизни требует наиболее четкого и строгого регулирования, которое в свою очередь будет пресекать использование человеческих органов в коммерческих целях. Как отметил доктор Хован Закер - помощник Генерального директора ВОЗ по технологиям здравоохранения и фармацевтическим препаратам - «человеческие органы - это не запчасти. Никто не может назначить цену органу, предназначенному для спасения чьей-либо жизни»

Согласно статье 169 Кодекса РК О здоровье народа и системе здравоохранения, в основе которой положен принцип презумпции согласия, « **Изъятие тканей и (или) органов (части органов) у трупа не допускается, если организация здравоохранения на момент изъятия поставлена в известность о том, что при жизни данное лицо, либо его супруг (супруга), близкие родственники или законный представитель заявили о своем несогласии на изъятие его тканей и (или) органов (части органов) после смерти для трансплантации реципиенту**». [1. С.167]

Донор (от лат. *dono* — «дарю») это объект, отдающий что-либо другому объекту (называемому «акцептором» или «реципиентом»). В общем смысле это понятие можно охарактеризовать как «кто дарит жизнь». На сегодняшний день самое распространенное донорство это сдача крови. У нас в Казахстане существуют различные центры крови. И за последнее время число желающих стать донором значительно возросло, и это очень радует. Ведь есть ли чувство лучше, чем осознавать тот факт, что ты внес частичку своего добра, которая в последующем спасла чью-то жизнь.

Издавна люди мечтали о возможности замещения пораженного органа другим здоровым органом или замещении дефектов тканей искусственными материалами. Раскопки курганов и захоронений подтверждают, что древние лекари делали «заплаты» на поврежденных черепах воины из пластинок золота и серебра. В качестве пластического материала использовали даже скорлупу кокосовых орехов.

Пересадка тканей одного человека другому долгое время оставалась неразрешенной проблемой медицины. Но смелые опыты продолжались. Амбруаз Паре (XVII) пересадил французской принцессе на место больного зуба здоровый зуб ее камеристки. Позже делались многочисленные

ТОҚТЫБАЕВА Е.Н. МУСЛИМОВА А.З.	ЖОБАЛАР ӨДІСІ ДАМЫТА ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ РЕТІНДЕ	246
УМЕРОВ Ф.Ш.	АНАЛИЗ ПРИНЦИПА РАБОТЫ И СТРУКТУРНЫХ СХЕМ ПЬЕЗОРЕЗОНАНСНЫХ ТРИБОДАТЧИКОВ.....	249
УМЕРОВ Ф.Ш.	НЕЙРОННЫЕ СЕТИ В МЕХАТРОННЫХ СИСТЕМАХ УПРАВЛЕНИЯ ДВИГАТЕЛЕМ ВНУТРЕННЕГО СГОРАНИЯ	253
УМЕРОВ Ф.Ш.	МЕХАТРОННОЕ УПРАВЛЕНИЕ ПОТОКОМ ВОЗДУХОСНАБЖЕНИЯ ДВИГАТЕЛЕЙ ВНУТРЕННЕГО СГОРАНИЯ.....	257
ХАМИТ А.Х. КАЛАКОВА Г.К.	КӨПКАНАЛДЫ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ЖЕЛІ.....	259
ШЕРЬЯЗОВ С.К. ЕСИМХАНОВ С.Б.	МЕТОДИКА ОЦЕНКИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ СОЛНЕЧНОЙ ЭНЕРГИИ.....	261
САЛЫКОВА О.С. БОЖЕВОЛЬНАЯ Н.В. ТУЛЕГЕНОВА Г.Т.	ИНФОРМАЦИОННАЯ ОБЕСПЕЧЕННОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В НАПРАВЛЕНИИ МЕХАТРОНИКИ И РОБОТОТЕХНИКИ	264
ЗАҢ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ: ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ ӨЗГЕРІСТЕР, ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН КҮРКЕС АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЮРИДИЧЕСКОЙ НАУКИ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ, БЕЗОПАСНОСТЬ И БОРЬБА С КОРРУПЦИЕЙ		
АБИКЕНОВА Г.Б.	ПРАВОВОЙ СТАТУС РЕБЕНКА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	267
АМІРБЕК К.С.	ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА.....	270
АСКАРОВ Е.Х	ПОЗИТИВНАЯ ЮРИДИЧЕСКАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ.....	277
АСТАПКОВ Д.А.	КРАТКИЙ ЭКСКУРС В ВОПРОС ЭВОЛЮЦИИ ОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ В РОССИИ.....	281
АСТАПКОВА А.С.	ОСОБЕННОСТИ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСА ГРАЖДАНИНА В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ.....	284
БАЙТАСОВА М.Ж.	ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚҰЖАТТАРДАҒЫ АЗАМАТТАРҒА САЯСИ ПАНА БЕРУ ҰҒЫМЫНЫҢ МАЗМҰНЫ.....	286
ВАРТАНЯН А.М.	О НЕКОТОРЫХ ВОПРОСАХ ДОВЕРИТЕЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ ИМУЩЕСТВОМ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СЛУЖАЩИХ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ И РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	289
ДЖАКСЫБАЕВА А.А. БЕКТАЕВ М.Б.	ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ НАЛОГОВОЙ ПРЕСТУПНОСТИ.....	293
ЖУСУПОВА Г.А. ЕРТАЙ А.Н.	СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЗАЩИТЫ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ В СЕТИ ИНТЕРНЕТ.....	296
ЖУМАБАЕВА А.М.	ҚАЗАҚСТАН МЕН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ ЗАҢНАМАСЫНДАҒЫ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ КҮРЕСТЕГІ ТӘЖІРИБЕ.....	299
ЗИННАТУЛИНА А.Ф. АРАЛБАЕВ С. С.	ТРАНСПЛАНТАЦИЯ ОРГАНОВ ИЛИ «ПОДАРИ ЖИЗНЬ-НУЖДАЮЩЕМУСЯ»	302
ҚАРЖАСОВА Г.Б.	БҮГІНГІ ҚОҒАМНЫҢ ДЕРТІ РЕТІНДЕ – АДАМ САУДАСЫНЫҢ БАСТЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	305